ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1237-1242

РАҚАМЛАШГАН ТАЪЛИМ: ИЛҒОР ЁНДОШУВ ҲОЗИРГИ КУН АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ

Нозима Сирожитдинова
Тошкент вилояти Чирчиқ давлат педагогика институти
Nozima.03@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Ушбу мақолада хозирги кундаги рақамлашган таълимнинг жамиятдаги ўрни ва истиқболлари тўғрисида гап борган.

Калит сўзлар: рақамлашган таълим, олий таълим тизими, сифат индекси, махорат дарслари.

ABSTRACT

This article discusses the role and prospects of digital education in society today.

Keywords: digital education, higher education system, quality index, master classes.

КИРИШ

Замонавий технологиялар жуда катта тезликда ривожланмокда. Кўпгина фаолият йўналишлари рақамли тизимларга ўтади: касалхоналар, овқатланиш корхоналари, ўқув муассасалари. Мутахассислар мактаб ўқув дастурини електрон форматга ўтказиш тўғрисида тобора кўпроқ гаплашмоқдалар. Ушбу ғоя амалга оширилганда нафақат таълим тизими, балки унинг мазмуни ва мақсади ҳам ўзгаради.

Мактаб таълимининг замонавий формуласи ескисидан тубдан фарқ қилади. Таълимни рақамлаштириш - електрон тизимга ўтиш жараёнининг номи.

АДАБИЁТЛАР ТАҲЛИЛИ ВА МЕТОДОЛОГИЯ

Таълимни рақамлаштириш: хусусиятлари ва тамойиллари.

Ҳозирча келажакдаги ўзгаришлар ҳақида батафсил гапириш қийин, аммо ҳозир нима ўзгаришини айтишимиз мумкин.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1237-1242

Ўқув материаллари, режалар, дарслар, журналлар ва кундаликлар ҳаммаси онлайн версияларга ўтади . Талаба дарсларни уйдан чиқмасдан, Интернет орқали олиб бориши мумкин бўлади. Талаба машғулотлар учун батафсил маълумот топадиган електрон манбалар яратилади.

Мактаблар замонавий технологиялар билан жиҳозланади: компютерлар, планшет панеллари. Ахборот таркибига кириш учун ҳар бир муассаса Интернетга уланади.

Ўқитувчилар янги таълим тизимини ўрганишлари керак. Ушбу касб бутунлай ўзгаради. Рақамлаштириш - бу материални ўз-ўзини ўрганиш демакдир. Ўқитувчи ёрдамчи, куратор вазифасини бажаради, у билан фақат керак бўлганда боғланиш керак бўлади.

Рақамли таълим тизимининг ижобий томонлари

✓ Ўз-ўзини тарбиялаш . Келажакдаги тизим мустақил ишлашни назарда тутганлиги сабабли, бола болалигиданоқ ўзи билимга интилиши кераклигини тушунади. Келажакда бундай тарбия инсоннинг характерини янада мустаҳкам қилади. Ўқитувчилар томонидан ортиқча ғамхўрликсиз талаба яхши натижаларга еришади.

✓ Қоғоз ишларининг етишмаслиги . Мактаб ўқувчилари бир вақтнинг ўзида бир нечта дарслик ва дафтарларни олиб юришлари керак, улар катта жой егаллайди ва сумкада оғирлиги катта. Юк шунчалик кучли бўлиши мумкинки, боланинг танаси оғрийди. Рақамли таълим инсонни тоғдаги қоғозлар ва китоблардан халос қилади. Барча дарсликлар ва қўлланмалар компютерга мос келади ва планшет иш китобларини алмаштиради.

✓ Жамғарма. Рақамли тизим қоғозли версияларни бекор қилганлиги сабабли, ота-оналар дафтар, дарслик, қалам ва бошқа иш юритиш материалларига пул сарфлашлари шарт емас. Бундан ташқари, ўқув қуроллари жуда қиммат. Фақат ески жиҳозлар ишдан чиққан тақдирда електрон версияларини янгиларига алмаштириш керак бўлади.

✓ Ўқитувчиларнинг ишларини соддалаштириш . Ўқитувчилик касби енг қийин касблардан бири ҳисобланади. Ёш онгларни тарбиялашга катта куч ва асаб сарф қилинади. Рақамли тизимда ўқитувчининг вазифаси ёрдам беришдан иборат. Ўқитувчи ўқувчиларни ривожлантириш йўналишини белгилайди. Мактаб ўқувчилари унга фақат тортишувли вазиятларда мурожаат қилишади.

✓ Келажакка қадам қўйинг . Рақамли таълимга ўтиш Интернет технологияларини яратишда муҳим босқич ҳисобланади. Ҳозир илм-фан юқори тезликда ривожланмоқда, ҳар куни янги тузилмалар пайдо бўлади.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1237-1242

Таълимни рақамлаштириш мактаб ўқувчиларига келажакда ахборот оламида яхши ҳаракатланишига ёрдам беради.

НАТИЖАЛАР ВА МУҲОКАМА

Онлайн таълимнинг камчиликлари

- Салбий натижа хавфи. Ушбу ўзгаришлар драматик бўлади. Бундай янгилик ижобий бўладими-йўқлигини аниқ айтиш имкони йўқ. Ушбу тизим биринчи марта қўлланилади, шунинг учун шунга ўхшаш нарсалар билан таққослаш ишламайди.
- Ижод етишмаслиги. Олимлар ранг дизайни одамга маълумотни яхшироқ еслаб қолишига ёрдам беришини исботладилар. Ҳатто катталар ҳам кичик тузатишлар билан ўз ёзувларини яратишга даъват етилади. Бу шунингдек ижодкорликни ривожлантиради. Бироқ, ахборот технологиялари ўзини исботлаш имкониятини истисно қилади. Електрон версиялари "қуруқ" характерга ега. Бола зерикарли ҳикояга тезда ўрганиб қолади. Болалар ижодкорлиги сезиларли даражада зарар кўради.
- Руҳий ҳушёрликни камайтириш . Ушбу ҳодисани ҳозирданоқ кузатиш мумкин. Инсон бирор нарса ҳақида ўйлашига ҳожат йўқ, у мустақил равишда маълумот олишни тўхтатди. Керакли маълумотларни билиш учун Интернетга кириш кифоя. Бу фикрлаш қобилиятининг заифлашишига олиб келади.
- Ёмон ижтимоийлашув. Ўқувчи биринчи марта мактабга келганида, у ерда дўсти билан учрашиш ехтимоли жуда оз. Бола дарҳол ўзини бошқа жамиятда топади, у ерда у ҳеч кимни танимайди. Институтда у нафақат билим олади, балки дўстлар орттиради, жамият билан ўзаро муносабатларни ўрганади. Ахборот тизими инсониятнинг ижтимоийлашуви даражасини сезиларли даражада пасайтиради. Бу шахснинг янада ривожланишига таъсир қилади.
- Жисмоний ривожланиш билан боғлиқ муаммолар . Визён ва нозик восита қобилиятлари биринчи навбатда ўзгаради. Екранлардан узоқ вақт фойдаланиш кўзнинг чарчашига олиб келади. Вақт ўтиши билан қуйидагилар бўлади: қуруқлик; қизариш; тирнаш хусусияти; кўришнинг ёмонлашиши. Кейинги авлодларда кўриш қобилияти яхши одам деярли йўқ. Бироқ, келажакда технологиялар бола ривожланиши учун хавфсизроқ бўлиши мумкин. Клавиатура ва планшет билан ишлаш бармоқлар физиологиясини ўзгартиради. Суяклар, бўғинлар ва мушакларнинг тузилиши ўзгариши мумкин.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1237-1242

- Мутлақ назорат. Бу талабалар, ўқитувчилар ва ота-оналарга тегишли. Ҳар бир инсон учун шахсий файл тузилади, оила ҳақида батафсил маълумотлар тўпланади. Бу жамиятни тўлиқ бошқаришга олиб келади. Қуйи даражада, бола катталардан ҳеч нарсани яшира олмайди. Илгари, кундаликни яшириш, баҳолашни тўғрилаш ва шарҳ ҳақида сукут сақлаш мумкин еди. Келажакда бу мумкин емас, бу болалар учун ёмон. Бу мустақилликка сезиларли таъсир қилади. Бола муаммоларга дуч келганда, у нотўғри йўллар билан бўлса ҳам, уларни ўзи ҳал қилишга ҳаракат қилади.
- Тарбиячиларнинг вазифаси. Рақамлаштиришдан сўнг ўқитувчи тушунчаси бутунлай ўзгартирилади. Профессионаллар ўрнини роботлар ва виртуал тизимлар егаллайди. Одамлар ишсиз қолади.

Ахборотни ўзгартириш зарурми

ХУЛОСА

Бундай тизимнинг барча ижобий ва салбий томонларини баҳолаш учун унинг натижалари ўнлаб йиллар ўтиб мумкин бўлади. Вақти келганда, таълимнинг бутун таркиби ўзгаради. Яхши ёки ёмон - бу бироздан кейин ҳал қилинади.

REFERENCES

1. Ахмедов, Б. А. (2021). Задачи обеспечения надежности кластерных систем в непрерывной образовательной среде. Eurasian Education Science and Innovation Journal, 1(22), 15-19.
2. Akhmedov, B. A., Shuhkrat, K, (2020). Cluster methods of learning english using information technology. Scientific Progress, 1(2), 40-43.
3. Akhmedov, B. A. (2021). Development of network shell for organization of processes of safe communication of data in pedagogical institutions. Scientific progress, 1(3), 113-117.
4. Akhmedov, B. A., Majidov, J. M. (2021). Practical ways to learn and use the educational cluster. Экономика и социум, 2(81).
5. Akhmedov, B. A. (2021). Cluster methods for the development of thinking of students of informatics. Academy, 3(66), 13-14.
6. Akhmedov, B. A. (2021). Innovative cluster model for improving the quality of education. Academic Research in Educational Sciences, 2(3), 528-534.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1237-1242

7. Ахмедов, Б. А. (2021). Динамическая идентификация надежности корпоративных вычислительных кластерных систем. Academic Research in Educational Sciences, 2(3), 495-499.
8. Majidov, J. M., Akhmedov, B. A. (2021). Use of multimedia technologies as a means of increasing students motivation to learn a foreign language. Ekonomika i sotsium, 3(82).
9. Akhmedov, B. A. (2021). Information technologies in Cluster systems: a competence approach. Universum: технические наук, 4 (85).
10. Kudratilloev, N. A., Akhmedov, B. A. (2021). Application of communication-cluster technologies in pedagogical institutions: interactive methods of processing graphic data. Scientific Progress, 1(5), 191-198.
11. Kudratilloev, N. A., Akhmedov, B. A. (2021). Methods of use of web-applications on the basis of innovative methods. Ekonomika i sotsium, 3(82).
12. Yusupov, M., Akhmedov, B. A., & Karpova, O. V. (2020). Numerical simulation of nonlinear vibrations of discrete mass with harmonic force perturbation. Acta of Turin Polytechnic University in Tashkent, 10 (4), 71-75.
13. Ахмедов, Б.А., Якубов, М. С., Карпова, О. В., Рахмонова, Г.С., & Хасанова, С. Х. (2020). Геймификация образовательного процесса кластерный подход. INTERCONF, 2 (38), 371-378.
14. Kuzmanova, G. B., Beketov, N. AO. (2020). Use of Historical Materials in Teaching Mathematics in Continuous Education. The American Journal of Social Science and Education Innovations, 2(09), 531-537.
15. Seytov, A. J., Esonturdiyev, M. N., Qarshiboyev, O. S. O., & Quzmanova, G. B. (2020). Logarifmlarning ayrim hayotiy masalalardagi tatbiqi. Academic research in educational sciences, (3).
16. Kuzmanova, G. B., Kuzmanova, N. N. (2021). Umumiy o'rta ta'lim maktab matematika darslarida o'rganiladigan konsentratsiyaga va aralashmaga doir matnli masalalarni yechishni ba'zi tadbiqlari. Ekonomika i sotsium, 5(84).
17. Kuzmanova, G. B. (2021). Umumiy o'rta ta'lim maktablari matematika darslarida matnli masalalarni o'rgatishda innovatsion klaster usulining ahamiyati. Ekonomika i sotsium, 4(83).
18. Kuzmanova, G. B. (2021). Umumiy o'rta ta'lim maktablarida matnli masalalarning ta'limiy ahamiyati. Academic research in educational sciences, 2(3), 1154-1159.
19. Tadjibaev, I. U. (2021). On the problem of the specific frequency of globular clusters. EUREKA: Physics and Engineering, 2, 137-142.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1237-1242

20. Нуритдинов, С. Н., Таджибаев, И. У., Расторгуев, А. С. (2021). К проблеме классификации шаровых скоплений. расчет степени концентрации звезд для 26 скоплений. Письма в Астрономический журнал, 47(3), 197-204.
21. Таджибаев, И. К. (2020). К теории происхождения систем шаровых скоплений вокруг галактик. Евразийский союз ученых, 7-2, 59-64.
22. Нуритдинов, С., Кутлимуратов, С., Таджибаев, И. (2020). Специальный сводный каталог карликовых галактик во вселенной до расстояний 121 мпк. Uzbek Journal of Physics, 22(4), 329.
23. Tadjibaev I.U., Begaliev, J. U., Usmonov Sh. N. (2020). The role of physics in career guidance. Pedagogy & Psychology. Theory and practice International scientific journal, 30(4), 31.
24. Таджибаев, И. У., Нуритдинов, С. Н. (2019). Новая классификация шаровых скоплений звезд. «Узбекский физический журнал», 21(3), 196-199.
25. Tadjibaev, I. U., Nuritdinov, S. N. (2019). A new classification of the globular star clusters. Uzbekiston Fizika Zhurnali, 21(3), 196-199.
26. Ganiev, J. M., Tadjibaev, I.U. (2018). Small-Scale Modes on the Background of Non-Stationary Disc-Like Models of Self-Gravitating Systems. Modern Star Astronomy. 1, 104-106.
27. Таджибаев, И. У., Нуритдинов, С. Н., Муминов, А.А. (2017). Нелинейная космология системы шаровых скоплений вокруг галактик. Український фізичний журнал, 62(12), 1050-1057.